

Warszawa, 2022.12.07

Stanowisko Polskiego Związku Przetwórców Tworzyw Sztucznych dotyczące Projektu Rozporządzenia UE w sprawie opakowań (PPWR)

PZPTS przyjmuje z zadowoleniem zapisy regulacji dotyczące zwiększenia przydatności do recyklingu opakowań, zwłaszcza w obszarze projektowania opakowań do recyklingu. Spowoduje to większe pozyskanie materiałów do recyklingu w drodze do gospodarki obiegu zamkniętego. Zapisy służące minimalizacji opakowań oraz promowanie opakowań wielorazowego użytku spowodują ograniczenie ilości odpadów. Przemysł producentów opakowań z tworzyw sztucznych może odegrać tu kluczową rolę, pod warunkiem przywrócenia zasad uczciwej i równej konkurencji. Jedynym kryterium wyboru opakowania powinna być niezmiennie ocena wpływu na środowisko.

Minimalne wymagania dla systemów kaucyjnych w przypadku braku osiągnięcia przez kraj członkowski wymaganych poziomów odzysku i recyklingu opakowań po napojach także są ze wszech miar słuszną inicjatywą. Nasza organizacja od wielu lat zabiega o stworzenie takiego systemu w Polsce dla opakowań po napojach i wodzie, które spożywane często poza domem są jednym z głównych odpadów zalegających m.in. w przestrzeni publicznej i środowisku.

Przepisy dotyczące jednolitego, zharmonizowanego oznakowania opakowań są od dawna wyczekiwane. Ułatwią one konsumentom prawidłową selekcję odpadów opakowaniowych, co spowoduje pozyskanie większego i lepszego jakościowo strumienia do recyklingu.

Zachęty finansowe zawarte w regulacji do promowania GOZ dodatkowo wzmocnią proponowane rozwiązania. Postulujemy, aby dotyczyły one wszystkich opakowań przydatnych do recyklingu, w tym opakowań z tworzyw sztucznych.

Pozytywnie należy również ocenić wprowadzenie regulacji na opakowania zamiast dyrektywy. To uchroni rynek UE przed dalszym rozdrobnieniem, jak to miało miejsce w przypadku nieprecyzyjnej dyrektywy SUP. Jednak ze względu na poziom szczegółowości oraz kolejne akty delegowane zachodzi ryzyko nadmiernej lub odmiennej regulacji w państwach członkowskich. Wobec tego wymagane będzie bieżące monitorowanie poszczególnych treści w przepisach krajowych.

Część zapisów oceniamy jednak jako dość ryzykowne, trudne do realizacji i mogące spowodować efekt odwrotny od zamierzonego.

Wyznaczenie poziomów zawartości surowców wtórnych w opakowaniach wydaje się słuszne, gdyż będzie stanowiło impuls inwestycyjny do rozwoju recyklingu.

W odniesieniu do opakowań wrażliwych, przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pomimo obniżenia w projekcie przepisów wymaganego poziomu zawartości recyklatu,

nadal uważamy, że realizacja tego celu wydaje się bardzo trudna lub wręcz niemożliwa. W opakowaniach dla żywności obecnie jedynie PET wykorzystywany do butelek oraz tacek i niektórych opakowań jest pozyskiwany z odpadów butelek. Pozostałe tworzywa, których udział jest największy, czyli poliolefiny PP i PE w obecnych systemach nie są możliwe do ponownego wykorzystania. Wynika to wprost z braku systemów zbiórki pozwalających na wyodrębnienie odpadów mających kontakt z żywnością. Nowe zapisy także nie rozwiązują tego problemu. Zachodzi też poważne ryzyko destabilizacji rynku i powstania wąskich gardeł w przypadku braku odpowiedniej ilości recyklatu w poszczególnych aplikacjach nie tylko do żywności. Powinniśmy również pamiętać, że ślad środowiskowy żywności jest wielokrotnie wyższy niż stosowanych do jej ochrony opakowań z tworzyw sztucznych.

Jedyna obecnie możliwa droga do pozyskania surowców z recyklingu do opakowań spożywczych i kosmetycznych to recykling chemiczny. Rozwijany energooszczędny recykling termochemiczny jest dopiero w fazie rozwoju i nie został jeszcze oceniony pod względem środowiskowym. Zastosowanie recyklingu chemicznego, zwłaszcza dla odpadów trudnych do przerobu w recyklingu mechanicznym, może wypełnić lukę niezbędną dla wykorzystania surowca wtórnego w opakowaniach wrażliwych.

Osiągnięcie celu recyklingu zaplanowanego na rok 2030 i poziomów wykorzystania recyklatu, wymaga konkretnych i zbiorowych wysiłków, które wykraczają daleko poza projekt regulacji ws. opakowań. Wymagają one znacznych inwestycji w infrastrukturę sortowania i recyklingu, aby zapewnić w pierwszej kolejności proces selektywnej zbiórki odpowiedniej ilości odpadów opakowań. Przy ich braku mamy niewielkie szanse na osiągnięcie celu. Zakazy dotyczące niektórych formatów opakowań, niezależnie od ich przydatności do recyklingu, powinny być wprowadzane po głębokiej analizie ewentualnych skutków. Należy unikać możliwości swobodnej interpretacji przez kraje członkowskie i samodzielnego poszerzania listy. Tu także wprowadzenie zakazu powinno być poprzedzone porównawczą analizą środowiskową. Niestety mamy wrażenie, że często się to pomija zwłaszcza w przypadku opakowań z tworzyw sztucznych.

System będzie podatny na zagrożenia, jeśli podczas stanowienia prawa pominie kluczowe zasady zrównoważonego rozwoju, takie jak spójność, łagodzenie skutków, solidność i odporność. Arbitralne zakazy oraz nierealistyczne i dyskryminujące cele, które nie są poparte dowodami naukowymi i empirycznymi, nie stworzą pozytywnego klimatu inwestycyjnego potrzebnego do wspierania transformacji.

Jesteśmy również zaniepokojeni ogromnym obciążeniem biurokratycznym dla firm i wysokim poziomem monitorowania wymaganym w projekcie.

Zmierzamy do tego, aby w Europie obowiązywały zasady obiegu zamkniętego, które wyznaczą standardy dla reszty świata. Jednak zachodzi ryzyko, że regulacja w obszarze opakowań w obecnej formie może cofnąć ten proces.

Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych jest jedną z największych organizacji pracodawców skupiających firmy zajmujące się przetwórstwem i recyklingiem tworzyw sztucznych w Polsce i reprezentuje interesy przedsiębiorstw wobec organów administracji krajowej w Polsce, jak również poprzez struktury Europejskiego Stowarzyszenia Przetwórców (EuPC) w kontaktach z Unią Europejską. Jest także aktywnym członkiem Konfederacji Lewiatan.